

Protokollsbilaga B

DATUM: 2021-09-20
AVDELNING: Avdelningen för penningpolitik, avdelningen för marknader och avdelningen för finansiell stabilitet

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2021-00969

Riksbanken avslutar programmet för utlåning till banker för att stödja företagsutlåning och vissa andra åtgärder som satts in på grund av pandemin

Direktionens beslut

Direktionen beslutar att

1. avsluta programmet för utlåning till banker för att stödja företagsutlåning (UBF) från och med den 21 september 2021,
2. avsluta möjligheten för svenska kreditinstitut som står under Finansinspektionens tillsyn att ansöka om att bli tillfälliga penningpolitiska motparter från och med den 21 september 2021,
3. upphäva Riksbankens beslut från den 19 mars 2020 och den 10 mars 2021 om ändrade begränsningsregler för säkerställda obligationer som säkerhet för kredit hos Riksbanken från och med den 3 januari 2022, vilket innebär att
 - a. säkerhetsvärdet (marknadsvärdet med värderingsavdrag) för säkerställda obligationer som lämnas som säkerhet för kredit hos Riksbanken får uppgå till högst 60 procent av det totala säkerhetsvärdet för de säkerheter som en motpart ställer till Riksbanken,
 - b. säkerhetsvärdet för säkerställda obligationer utgivna av en enskild emittent, eller grupp av enskilda emittenter får uppgå till 50 procent av det totala säkerhetsvärdet för säkerställda obligationer som har lämnats som säkerhet, samt att
 - c. Riksbanken inte accepterar säkerställda obligationer som emitterats av motparten, eller av motparten närstående, som säkerhet för kredit i Riksbanken,

4. uppdra åt chefen för avdelningen för marknader, med rätt för denne att sätta annan i sitt ställe, att efter samråd med chefen för avdelningen för penningpolitik och chefen för avdelningen för finansiell stabilitet, med rätt för dessa att sätta annan i sitt ställe, besluta om närmare detaljer rörande villkoren för, och information om, upphörande av UBF-programmet, hanteringen av tillfälliga penningpolitiska motparter, erforderliga ändringar i bestämmelserna om säkerheter för kredit hos Riksbanken i Villkor för RIX och penningpolitiska instrument (RIX-villkoren), samt att
5. offentliggöra beslutet tisdagen den 21 september kl. 9:30.

Bakgrund

Den 12 mars 2020 beslutade Riksbanken att inleda ett program för företagsutlåning via penningpolitiska motparter, programmet för V-kredit, på upp till 500 miljarder svenska kronor (dnr 2020-00358). Riksbanken bedömde då att det var nödvändigt att vidta riktade åtgärder för att trygga en fungerande kreditförsörjning för svenska icke-finansiella företag.

Den 16 och 19 mars 2020 beslutade Riksbanken att öka utrymmet att använda säkerställda obligationer som säkerhet för kredit hos Riksbanken (dnr 2020-00367 och dnr 2020-00397). Syftet var att främja genomslaget av det beslutade programmet för V-kredit men lättnaderna skulle gälla för samtliga krediter i Riksbanken. Lättnaderna innebar att de särskilda begränsningsregler som gällt för säkerställda obligationer upphörde och att temporära generösare regler skulle gälla fram till 30 december 2024, vilket kommunicerades till alla RIX-deltagare den 1 juli 2020. Därmed kunde bland annat säkerställda obligationer som givits ut av motparten eller någon närstående, också användas som säkerhet hos Riksbanken under denna tid.

För att underlätta att Riksbankens lån skulle nå ut i hela samhällsekonomin och för att öka det penningpolitiska genomslaget av programmet för V-kredit, beslutade Riksbanken den 26 mars 2020 att tillåta att svenska kreditinstitut som står under Finansinspektionens tillsyn skulle kunna bli så kallade tillfälliga penningpolitiska motparter. Riksbanken beslutade också att tillåta att även tillfälliga penningpolitiska motparter skulle få delta i programmet för V-kredit (dnr 2020-00418).

Den 10 mars 2021 beslutade Riksbanken att sluta erbjuda ytterligare lån under programmet för V-kredit och i stället starta ett nytt program för utlåning till banker för att stödja företagsutlåning, det så kallade UBF-programmet (dnr 2021-00388). Detta program har samma inriktning och syfte som programmet för V-kredit, men med villkor som är enklare, mer generiska och mindre tidsberoende. UBF-programmet erbjuder i likhet med programmet för V-kredit såväl penningpolitiska motparter som tillfälliga penningpolitiska motparter kredit i SEK hos Riksbanken mot säkerhet.

I dagsläget har motparterna lånat 16 miljarder kronor av Riksbanken inom ramen för programmet för V-kredit. Ingen motpart har lånat inom ramen för UBF-programmet.

Överväganden

Upphörande av programmet för utlåning till banker för att stödja företagsutlåning

I mars 2021 konstaterade Riksbanken att de olika åtgärder som satts in för att motverka pandemins negativa effekter på ekonomin bidragit till att kreditförsörjningen fungerat och att de räntor som företag mött hållits låga. På så vis hade åtgärderna också bidragit till att den svenska ekonomin varit förhållandevis motståndskraftig mot pandemins andra våg. Det var dock viktigt att upprätthålla beredskapen att hantera eventuella försämringar i kreditförsörjningen som skulle riskera att bryta den ekonomiska återhämtningen och därmed minska förutsättningarna för inflationen att stiga mot målet. Riksbanken bedömde det därför som lämpligt att fortsätta erbjuda lån till bankerna för vidareutlåning till företagen, men inom ramen för ett förenklat och effektiviserat program.

Under de cirka sex månader som UBF-programmet har varit på plats har det inte funnits någon efterfrågan på lån inom programmet. Svensk ekonomi har i huvudsak återhämtat den ekonomiska nedgången som skedde under pandemins inledning. Räntor och ränteskillnader är på låga nivåer och läget på de finansiella marknaderna har stabiliserats. I ett sådant läge är det naturligt att marknadsaktörernas framtidsoptimism gradvis stärks och att behovet av Riksbankens åtgärder för att stärka likviditetstillgången i det finansiella systemet minskar. Enkätundersökningar av både Konjunkturinstitutet och Riksbanken visar också att företagen upplever att finansieringssituationen är god.

När UBF-programmet infördes beslutade Riksbanken att lån skulle erbjudas så länge det totala utestående beloppet inom programmet för V-kredit och UBF-programmet inte överstiger 500 miljarder kronor eller till dess att Riksbanken bedömer att behov av ytterligare erbjudanden inte föreligger. Mot bakgrund av de skäl som angetts ovan bedömer Riksbanken att behov av ytterligare erbjudanden inte föreligger och att UBF-programmet därför kan avslutas. Det innebär att det sista anbudsförfarandet i UBF-programmet var det som skedde den 10 september 2021.

Det ankommer på chefen för avdelningen för marknader, med rätt för denne att sätta annan i sitt ställe, att besluta om närmare detaljer rörande villkoren för, och information om upphörandet av UBF-programmet. Beslutet ska fattas efter samråd med chefen för avdelningen för penningpolitik och chefen för avdelningen för finansiell stabilitet, med rätt för dessa att sätta annan i sitt ställe.

Upphörande av möjligheten att ansöka om att bli tillfällig penningpolitisk motpart

Motpartskategorin tillfällig penningpolitisk motpart infördes i mars 2020 som en temporär utökning av antalet motparter, vilka utöver penningpolitiska motparter, skulle ha möjlighet att delta i programmet för V-kredit och senare i UBF-programmet, så länge som programmen pågår. Syftet var att underlätta att Riksbankens lån skulle nå ut i hela samhällsekonomin. I och med att UBF-programmet avslutas finns inte längre något behov av den temporära utökningen av antalet motparter och Riksbanken bör därför avsluta möjligheten för svenska kreditinstitut som står under Finansinspektionens tillsyn att ansöka om att bli tillfällig penningpolitisk motpart. Direktionens beslut att avsluta UBF-programmet innebär att det från och med den 21 september 2021 inte finns några

faciliteter i Riksbanken att utnyttja för tillfälliga penningpolitiska motparter som inte har utestående lån inom ramen för programmet för V-kredit.

Det ankommer på chefen för avdelningen för marknader, med rätt för denne att sätta annan i sitt ställe, att besluta om hanteringen av tillfälliga penningpolitiska motparter. Beslutet ska fattas efter samråd med chefen för avdelningen för penningpolitik, chefen för avdelningen för betalningar och chefen för avdelningen för finansiell stabilitet, med rätt för dessa att sätta annan i sitt ställe.

Upphävande av besluten om ändrade begränsningsregler för säkerställda obligationer som säkerhet för kredit hos Riksbanken

I mars 2020 beslutade Riksbanken att ändra reglerna som begränsar användningen av säkerställda obligationer som säkerhet för kredit hos Riksbanken. Syftet var att främja genomslaget av det beslutade utlåningsprogrammet för företagsutlåning men lättnaderna gäller för samtliga krediter i Riksbanken. Lättnaderna innebar att de särskilda begränsningsregler som gällt för säkerställda obligationer slopades och att egna säkerställda obligationer, det vill säga säkerställda obligationer som givits ut av motparten eller någon närstående, också kunde användas som säkerhet.

Den 10 mars 2021 beslutade Riksbanken att dessa lättnader skulle gälla samtliga krediter i Riksbanken inklusive lån under UBF-programmet fram till den 31 december 2024, eller till dess att Riksbanken fattar ett nytt beslut om villkoren för säkerheter.

Riksbankens beslut att öka möjligheten för sina motparter att använda säkerställda obligationer som säkerhet för kredit hos Riksbanken fattades för att främja genomslaget av såväl programmet för V-kredit som UBF-programmet. Åtgärden bedömdes också förbättra funktionaliteten på marknaden för säkerställda obligationer. När Riksbanken beslutade om åtgärden bedömdes det vara lämpligt att utforma den som en temporär förändring i RIX-villkoren som skulle gälla så länge som Riksbankens utlåningsprogram till banker för vidareutlåning till företagen pågick.

Mot bakgrund av att UBF-programmet avslutas beslutar Riksbanken att upphäva besluten från den 19 mars 2020 och den 10 mars 2021 om ändrade begränsningsregler för säkerställda obligationer som säkerhet för kredit hos Riksbanken och återinföra tidigare gällande särskilda begränsningsregler. Begränsningsreglerna påverkar alla utlåningsfaciliteter hos Riksbanken med undantag för befintlig utlåning inom ramen för programmet för V-kredit. För att förbereda motparter på förändringen och minska risken för att upphävandet av de generösa säkerhetskraven leder till ökad osäkerhet på betalningsmarknaden och de finansiella marknaderna är det lämpligt att återinförandet av tidigare gällande säkerhetskrav sker vid årsskiftet. Det innebär, från och med den 3 januari 2022, att

- säkerhetsvärdet (marknadsvärdet med värderingsavdrag) för säkerställda obligationer som lämnas som säkerhet för kredit hos Riksbanken får uppgå till högst 60 procent av det totala säkerhetsvärdet för de säkerheter som en motpart ställer till Riksbanken,
- säkerhetsvärdet för säkerställda obligationer utgivna av en enskild emittent, eller grupp av enskilda emittenter får uppgå till 50 procent av det totala säkerhetsvärdet för säkerställda obligationer som har lämnats som säkerhet, samt att

- Riksbanken inte accepterar säkerställda obligationer som emitterats av motparten, eller av motparten närstående, som säkerhet för kredit i Riksbanken.

Eftersom befintlig utlåning inom ramen för programmet för V-kredit är undantagen begränsningsreglerna gäller förändringen från och med den 3 januari alltså inte dessa lån. För befintliga lån inom ramen för programmet för V-kredit gäller de generösare säkerhetskraven till dess att lånen förfaller.

Det ankommer på chefen för avdelningen för marknader, med rätt för denne att sätta annan i sitt ställe, att besluta om erforderliga ändringar i bestämmelserna om säkerheter för kredit hos Riksbanken i RIX-villkoren. Beslutet ska fattas efter samråd med chefen för avdelningen för penningpolitik, chefen för avdelningen för betalningar och chefen för avdelningen för finansiell stabilitet, med rätt för dessa att sätta annan i sitt ställe.

Övrigt

Riksbankens beslut får vanligen flera olika, och delvis osäkra, konsekvenser för samhällsekonomin och Riksbankens egna finanser. De fördelar som följer av respektive åtgärd behöver därför vägas mot dess möjliga nackdelar och risker. Upphörandet av UBF-programmet, upphörande av möjligheten att ansöka om att bli tillfällig penningpolitisk motpart och upphävandet av ändrade begränsningsregler för säkerhetskraven bedöms minska riskerna kopplade till Riksbankens egna finanser något. Det bedöms samtidigt ha små effekter på kreditförsörjningen i ekonomin. De operativa riskerna av förändringarna av säkerhetskraven för kredit hos Riksbanken bedöms också vara små. Riksbanken bedömer att det finns en hög medvetenhet kring riskerna och en effektiv ansats till riskhantering i verksamheten. Risknivån är därmed hanterbar för Riksbanken.

De aktuella åtgärderna har varit penningpolitiskt motiverade med stöd av 6 kap. 5 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.